

NIEUW IN NEDERLAND

Samengesteld door Gerard D. Majoor

Welkom bij deze nieuwe rubriek in Spirula! De redactie hoopt dat er in deze rubriek in elke aflevering van Spirula een of twee nieuwtjes over de Nederlandse malacofauna gepresenteerd zullen worden. Gedacht wordt aan de beschrijving van een nieuwe soort; de vondst van een reeds bekende soort op een nieuwe, onverwachte vindplaats; de herontdekking van een verloren gewaande soort; etc. Iedereen wordt hierbij uitgenodigd om zijn of haar nieuwtje volgens de onderstaande richtlijnen te beschrijven; als u daar tegenop ziet kunt u daar hulp bij krijgen.

Inhoudelijk is er overeenkomst met 'Voelspriet', het digitale nieuwsblad van het Atlasproject Nederlandse Mollusken (ANM) (www.anemoon.org/anm/downloads/voelspriet/). De verschillen zullen zitten in de criteria voor selectie van de nieuwsberichten en de wijze van presentatie. Anders dan in Voelspriet verwachten we dat de ontdekker(s) van een opzienbarende vondst daarover zelf een bericht schrijven. De redactie van Voelspriet steunt het initiatief voor deze rubriek en er

zijn afspraken gemaakt om over en weer in een vroeg stadium nieuwtjes uit te wisselen, zodat die desgewenst in beide bladen - maar in een andere vorm - kunnen worden gepubliceerd.

Gerard Majoor zal als redacteur voor deze rubriek optreden (contactgegevens op de binnenzijde van de omslag, onder Bestuur).

Richtlijnen voor publicatie van nieuwtjes

De maximale lengte van een bijdrage is 500 woorden. Er mogen maximaal vier literatuurreferenties worden toegevoegd. Een illustratie (foto of tekening) is uitermate welkom. Wetenschappelijke naamgeving van soorten conform de 'CLECOM' en 'CLEMAM' lijsten (te raadplegen op www.spirula.nl); Nederlandse namen volgens de Nederlandse naamlijst van de weekdieren (*Mollusca*) van Nederland en België (R.H. de Bruyne *et al.*, 1994).

Hieronder wordt een nieuwtje volgens de hierboven beschreven richtlijnen gepresenteerd.

Een nieuwe zeenaaktslak: het Goudstipje

Eerste waarneming Goudstipje in Oosterschelde (foto: Wim Schepers)

Samengesteld uit berichten geschreven door Peter H. van Bragt van Stichting ANEMOON. Gepubliceerd op 30 mei en 10 juni 2010; overgenomen op 25-10-2010 van www.natuurbericht.nl.

Op 16 mei 2010 blijken voor het eerst aan de Nederlandse

kust, in de noordwestelijke Oosterschelde door Wim Schepers foto's te zijn gemaakt van de zeenaaktslak Goudstipje *Cumanotus beaumonti* (Eliot, 1906). Pas een paar weken nadat de foto's waren gemaakt werd duidelijk dat het om het Goudstipje ging en dat het de eerste waarneming in Nederland

Goudstipje van de Belgische kust 2010 (foto: Peter H. van Bragt)

betref. Al eerder dit jaar was het Goudstipje op scheepswrakken voor de Belgische kust gesignaleerd.

Typische kenmerken van het Goudstipje zijn: lange papillen op de rug en goudkleurige vlekjes die ieder afzonderlijk zijn samengesteld uit minuscule kleine, goudkleurige stipjes. Dat laatste unieke kenmerk ligt ten grondslag aan de Nederlandse naam die de vinders aan deze nieuwe Belgische soort hebben gegeven.

Het Goudstipje kan zich, als er gevaar dreigt, zwemmend verplaatsen. Sportduikers hebben dit gedrag waargenomen bij deze zeenaaktslak voor de Belgische kust. Er zijn maar enkele soorten zeenaaktslakken bekend die zich op deze manier kunnen verplaatsen.

Van het Goudstipje zijn er slechts weinig waarnemingen bekend. De soort is eerder aangetroffen voor de noordelijke Ierse, de westelijke Britse en de Noorse kust. In de Middellandse zee komt er mogelijk nog een andere, bijna identieke soort voor: *Cumanotus cuenoti* Pruvot-Fol, 1948. Er is gespeculeerd dat deze twee soorten mogelijk tot één en dezelfde soort behoren. Kenmerken van het Goudstipje (*C. beaumonti*) zouden zijn dat het een lichtbruine kleur heeft en zich specifiek voedt met één soort neteldier: de Zandpoliep (*Corymorpha nutans*). De Middellandse zee soort (*C. cuenoti*) is bijna glashelder transparant en deze zou zich voeden met Pennenschaft (*Tubularia indivisa*), een geheel ander soort neteldier. De waarnemingen van de sportduikers die het Goudstipje op de Belgische scheepswrakken hebben aangetroffen hebben aangetoond dat het Goudstipje daar ook Pennenschaft als voedselbron gebruikt. Mogelijk komt de bruine kleurvariant voor in de koudere noordelijke kustwateren en de transparante variant in de warmere Zuid-Europese en mediterrane kustwateren, maar betreft het toch één en dezelfde soort.

51 soorten zeenaaktslakken

In 1773 publiceerde Bomme de eerste vier Nederlandse zeenaaktslakken in de 'Verhandelingen van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen' (Bomme, 1773). In 1936 waren er slechts 20 Nederlandse soorten bekend (Van Benthem Jutting & Engel, 1936). In 2004 publiceerde Van Bragt een lijst van 49 verschillende soorten (Van Bragt, 2004). Anno 2010 staat de teller van de bevestigde Nederlandse soorten zeenaaktslakken op 51.

Literatuur

BENTHEM JUTTING, T. VAN & H. ENGEL (1936): Ophistobranchia. In: BENTHEM JUTTING T. VAN & H. ENGEL, Mollusca (1) B. Gastropoda, Ophistobranchia: Amphineura et Scaphopoda. – Fauna van Nederland 8: 9-73.

BOMME, L. (1773): Bericht aangaande verscheidene zonderlinge zee-insecten, gevonden aan de zeewieren, op 't strand van 't eiland Walcheren. – Verhandelingen van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen 3: 283-317.

BRAGT, P.H. VAN (2004): Sea slugs, Sacoglossa and Nudibranchia (Gastropoda, Ophistobranchia), of The Netherlands. – Vita Malacologica 2: 3-32.

Bijdragen aan de rubriek 'Nieuw in Nederland kunnen ingezonden worden naar:

Gerard Majoor
Jekerschans 12,
6212 GJ Maastricht
043-3217507
g.majoor@oifdg.unimaas.nl